

Mattias Karlsson Sjöberg

LYCKAS MED DISTANSUNDERVISNING

Så hjälper du din elev till framgång

Lyckas med distansundervisning

Så hjälper du din elev att nå framgång

Copyright © 2020 Moderskeppet

Författare: Mattias Karlsson Sjöberg

Omslagsfoto: Josefine Sahlin

Layout: Elin Ihreborn

Sättning: Ida Buchar

Moderskeppet.se

Pixondu AB

Järnväggsgatan 3

553 15 Jönköping

E-boksutgivning, första versionen

ISBN: 978-91-89159-23-5

Innehåll

Att hjälpa eleven att lyckas	4
Eleven är här, du är där	6
Elever omgivna av andra elever	8
Gör mer än att digitalisera	10
En liten knuff räcker långt	12
Jag knuffar elever!	14
Metod 1: Trigga vid brytpunkter	16
Metod 2: Utbilda i pluggaritualer	20
Metod 3: Utbilda i arbetsinsats	22
Metod 4: Lyft fram vad andra gör så ofta det går	26
Metod 5: Skilj på se och bedöma	28
Avslut	30
Extra: Oknutna brev	32
Extra: Du-a	34
Extra: Använd ett foto	36
Om författaren	38
Detta är Moderskeppet	39

Att hjälpa eleven att lyckas

Jag är här och det är inte du. Det är ju grejen med distans

Som lärare arbetade jag länge med distanskurser på Jönköping University. Det var i ganska stor skala. 28.000 fristående kursare på åtta år.

Jag hade två tuffa utmaningar. För det första så ville jag förstås att utbildningen skulle vara fantastisk. Att kursutvärderingarna skulle vara en parad av fempoängare. Och det krävde sin arbetsinsats. Jag behövde bli säker på alla tekniska verktyg för att digitalisera undervisning. På kort tid första gången.

Men sen ville högskolan att maximalt antal studenter skulle ta sig till mål. Genomströmning är facktermen. Det var riktigt tufft. Jag lärde mig under åren att undervisningen i sig endast kan bidra med en del där. Missförstå mig rätt. Få avslutar en usel undervisning i en usel kurs. Men att bara göra undervisningen allt bättre för varje år gjorde ingen märkbar skillnad. Studenter kunde älska undervisningen och ändå inte gå klart.

Så jag fick lära mig att jobba mycket mer taktiskt med distansformen. Jag behövde parera de svagheter distansutbildning tar fram hos elever som redan gått många, långa år i skolan. Elever kan vara

fantastiska elever på plats och sedan usla elever på distans. Och ingen är mer överraskad över detta än eleven själv.

I den här korta boken ska jag dela med mig av fem metoder jag arbetade med för att öka antalet som slutförde. Till dig som plötsligt eller planerat ska leda elever på distans. Inget handlar om digital metod, plattformar eller videokonferenser.

Eleven är här, du är där

Eleven är på rätt plats, det är du och skolan som är någon annanstans

Först en liten men stor grej. Jag vill ändra på hur du som lärare föreställer dig distans när du visualiserar det i huvudet.

I skolans idé utgår det från skolans fysiska plats. Vi är här, som vanligt. Distans är nu ett sätt för eleven att komma hit till skolan, trots att hen är hemma hos sig. Skolor kan liksom göra det till en grej i sin reklam: ”Vi är här och hundratals elever kommer till oss från olika håll.”

Men, första steget till att bli en bättre lärare och utbildningsdesigner är att förstå att det ska vara tvärtom. Eleven är ”här”. Det är du och skolan som är ”där”. Eleven är hemma. Det skolan som kommer hem till eleven. Jag låter det sjunka ner.

Är du redo?

~~DU KOMMER NU TILL SKOLAN HEMIFRÅN~~

VI PÅ SKOLAN KOMMER NU HEM TILL DIG
MED UNDERVISNINGEN

Elever omgivna av andra elever

Det gemensamma beteendet hjälper eleven att ta initiativ

1992 gick jag gymnasiet på Grännaskolan men bodde i Örserum, en mil utanför Gränna. Det var bussen klockan 7.25 som gällde. På bussen blev vi fler. I Gränna gick vi som ett lämmeltåg över torget. In genom dörarna. Hitta salen. Alla slog sig ner och plockade upp papper och penna. Läraren gjorde samma sak. Och det blev tyst. Så började undervisningen, ungefär 35 minuter efter att bussen hämtade upp mig. Dagen rullade på. Och på någon form av inverterat sätt slutade den. Och jag åkte hem med samma buss.

Andra, kanske till och med mina föräldrar, såg en ung, lite driftig kille som på egen kraft tog sig genom ett naturgymnasium. Som fick studier utfört.

Allt det där var en illusion. Jag tog mig till bussen. Från den mi-

nuten följde jag flocken och gjorde det som de gjorde. Det kanske såg ut som jag tog initiativet att leta upp en penna i ryggsäcken, men det var bara en spegling av att Rebecka gjorde det fem sekunder före mig. Det kanske verkade som att jag slog upp rätt plats i boken och tryggt började läsa, men det var för att Magnus gjorde det precis framför mig. Faktum är att det enda jag behövde klara av på egen hand var att stå vid busshållplatsen på rätt klockslag.

Jag brukar säga att problemet med distansstudier är att det inte går någon buss dit. I distans sätts eleven ensam i förarsätet på ett sätt hen aldrig varit tidigare i livet. Eleven spenderar mer tid för sig själv än med läraren och klasskamraterna. Och de nya plattformarna digitaliserar inte subtila signaler som alla verkar leta upp en penna nu.

Vi tycker att vi har utbildat våra elever att stå på egna ben. Men det har vi inte nödvändigtvis gjort. Det ser ut så men det är en illusion. För elever klarar sig bäst i en omgivning av andra elever. Många elever är beroende av signalsystemet där hen ser vad andra gör, när de gör det och hur.

Därför misslyckas många elever på distans. De har delegerat delar av sin initiativförmåga till omgivningen. Och de kan ha gjort det utan att själva insett det. Det jag sett är att det ofta är en överraskning för eleven själv med ett misslyckande.

Eleven kan vara studiebegåvad, älska ämnet, gilla läraren, skolan, klasskamraterna och till och med tycka att lärplattformen är dräglig. Och ändå blir det som behöver bli gjort i utbildningen inte slutfört.

Jag har därför sett det som min uppgift som lärare att mildra effekten av att förlora alla dessa dolda stödsystem. Och det gör jag genom att bygga upp nya, kanske minst lika dolda, stöd.

Gör mer än att digitalisera

Se de osynliga stöden i klassrumsmiljön och ersätt dem med stöd som fungerar på distans

Att gå till distans handlar förstås om att ersätta det synliga i undervisning med digitala alternativ. Klassrummet ersätts av en online-plattform. Läraren ersätts av en video.Handledning ersätts av en chat. Papper ersätts av pdf:er. Lärarens postfack ersätts av en digital brevlåda.

Allt det kan i sig kan vara utmanande. Det går inte på en eftermiddag att bli en lärare som är bekväm med videokameran. Läroplattformar bjuder på sina utmaningar. Mycket ny metod ska behärskas.

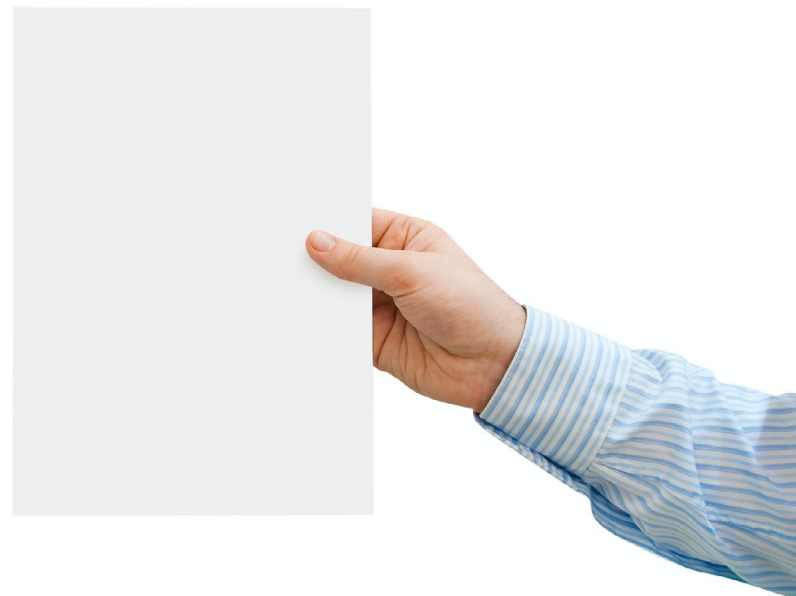
Samtidigt, det synliga är alltså bara halvvägs. I klassrumsstudier står du på osynliga strukturer andra jobbat i årtal för att bygga upp.

Många, många, många år av strukturer och vanor som bara försvinner när du gör din pdf. Det var när den polletten trillade ner hos mig som jag började angripa distans på ett annat sätt. Jag försöker verkligen tänka på allt osynligt som jag i klassrumsmiljön tar för given. Det som inte finns i distanskursen jag arbetar med.

Konsten att dela ut ett papper

I en skola delar du ofta ut papper med anvisningar och instruktioner. Alla får ett A4-ark. Det känns som världens enklaste uppgift att digitalisera. Gör en pdf och lägg på nätet. Men, vi har tränat elever på annat sätt.

- De har fått pappret direkt i handen av en auktoritär person.
- Pappret har ett värde för det har en fysisk form.
- Utdelningen har skett vid ett tillfälle då intresset är garanterat. Det går inte att lämna ett ark till en hand som inte är utsträckt.
- Det finns 25 andra personer som nästan samtidigt tar sitt ark i handen. En gemensam ritual om omhändertagande sker. Ytligt ser den olika ut. Någon lägger ner pappret i väskan en annan viker ihop det i bakfickan. Men alla gjorde en ritual de gjort hundratals gånger förut. Och den är sig lik. Genom sitt kollektiva beteende visar alla hur även du som en elev i gruppen ska göra. Du ska göra som de andra.

En liten knuff räcker långt

En del elever har dålig förmåga att starta en uppgift, andra att slutföra. En del har problem med båda

Jag grupperar problemet jag som lärare ska lösa i två stora kategorier. En del elever har svårt att starta en uppgift eller ändra en uppgift utan en tydlig så kallad trigger. Något som kommer utifrån som startar igång förändringen. En del elever har svårt att fortsätta att röra sig framåt utan känslan av att flocken rör sig åt samma håll.

Det finns en aktör i samhället som löst detta. Din mataffär. Sedan 70-talet har det funnits antropologer och andra forskare i konsumtionstjänsten. Här är tre centrala saker de har kommit fram till:

1. Att få kunder att gå sakta på parkeringen misslyckas

Folk kommer fysiskt och mentalt att accelerera mot öppningen. I den farten de då har är de inte fungerande kunder. De måste gå genom en övergångsperiod. Därför utsätts du för ett smart system av zoner och väg-gupp. ICA har en lång luftsluss och långsamma dörrar för att sänka din hastighet.

2. Det tar för lång tid för kunder att bli kunder om de inte triggas till det

Butiksägaren måste berätta extremt tydligt för kunden vad hen vill att personen ska göra. Men det måste ändå vara personens eget beslut, för att det ska fungera. Du ska alltså lockas eller rättare sagt triggas att ta ditt första köpbeslut omedelbart.

IKEAs mest uppenbara metod är att ha värmeljusen tillgängliga för vänsterhanden direkt vid entrén, så att du med högerhanden söker en kasse. Och som på automatik finns kassarna där. Så du tar en.

3. Folk gör det andra gör

Du vet inte vem som först tog värmeljusen på morgonen. Men du funderar inte på om du ska köpa bara för att du ser ljusen, du funderar på det för chansen är stor att du nyss såg någon annan före dig göra det. Det är metodiskt framtaget. Först en längre övergång mellan bilföraren Mattias och shopparen Mattias. Sedan en trigger för att starta köp-beteendet. Och samtidigt en visuell bekräftelse från gruppen att jag gör rätt.

Butiker förstår att det är i deras intresse att hjälpa dig förverkliga din egen fria vilja. De vet att du vill köpa. Det är därför du är där. Du behöver bara lite hjälp att sätta igång det hela. Du behöver små knuffar i den riktning du själv vill gå. Butiken är snälla nog att ge dig de knuffarna.

Jag knuffar elever!

Om du var min elev kan jag säga så här till dig:

”Jag vet att du vill lära dig. Du sa det genom att anmäla dig och dyka upp första dagen. Men du behöver nu min hjälp att nå ditt mål. Då är det min uppgift. Du ber mig trigga dig att starta. Du ber mig visa dig vad din klass gör. Du ber mig använda alla knep jag kan när din motivation tryter eller när du känner dig vilsen. Självlklart ska jag hjälpa dig med det.”

Jag har valt ut fem metoder alla kan genomföra utan speciell koppling till studieform. De är inte svåra. Men en del kan ta både engagemang och tid i anspråk.

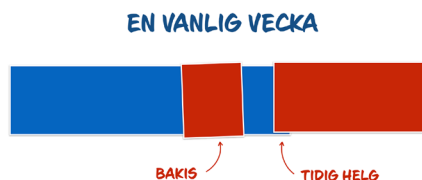

Metod 1: Trigga vid brytpunkter

En optimal studievecka är 40 timmar, och följs av två dagars paus:

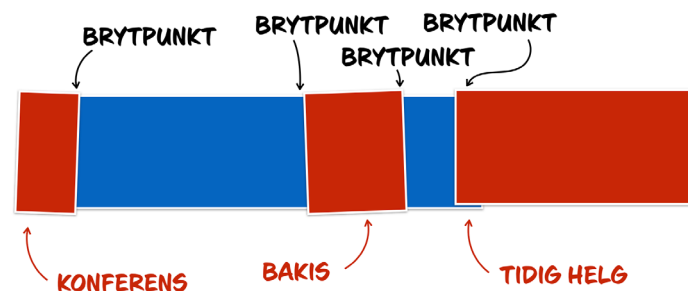
När jag var campuslärare på högskolan såg det mer ut så här:

För på onsdagar festade studenterna och på fredagar slutade vi lära tidigt. Så då gjorde studenterna det med.

Sedan införde skolan måndagskonferens för all personal. Även om det i teorin innebar att studenterna fortfarande skulle börja

måndag klockan 8.00 så var det ingen som gjorde det. Studierna började med första undervisningstillfället. Förändringar i elevens miljö kallar jag för brytpunkter. De går från att vara fritidsmäniskor till studerande, vid andra brytpunkter går de tillbaka. Mina studenter hade inga problem att gå från studerande till fritidsmäniskor, men det var svårare att gå åt andra hållet.

Det är lätt att tänka att det är en attityd av lathet. Men mest är det rutin. För i en massa år har vi lärt eleverna att skolan börjar när läraren tar första ton – det är på det klockslag som läraren anvisar.

När vi tar bort en tolvårig rutin kan den inte bara försvinna. Den behöver ersättas av något annat.

Kom ihåg: Jag tittar på vad eleverna vill göra i stort. Sedan knuffar jag dit dem i vardagen. De vill bli utbildade. Så jag knuffar upp dem på måndagen så de får möjligheten att använda hela veckan till det.

Jag trigger elever att starta

Som campuslärare lade jag veckans första undervisning klockan 8.00 på måndagen. Sista strax efter lunch på fredagen. Jag ”hjälp-te” även till med den svåraste brytpunkten, den på torsdag morgon efter en fest. Inte klockan 8.00 (jag har också varit 20 år), men klockan 10.30, så förlorades i alla fall inte hela dagen. Så var det på campus. Och det var något jag förlorade genom inspelad undervisning på distans, där det är en hög nivå av självstudier. Jag visste att utan min starka trigger så försenas studierna.

Jag tog fram min kritiska brytpunkt. När jag hade högskolestudenter var det måndag klockan 8:15 – exakt då gick det alltid ut ett e-mejl. Du som är medlem på Moderskeppet har kanske noterat att du får ett email varje lördag klockan 8.15. Det är din kritiska brytpunkt.

Hade jag haft fulltidselever hade jag troligtvis samlat dem på videokonferens varje morgon. Syftet med triggningen är att påminna eleven om att en brytpunkt händer. Få personen att flytta sig från fritidsmänniska till studerande.

Det jag vill säga är:

- Du har ju valt att studera.
- Nu börjar en studieperiod.
- Personer i samma situation som du börjar plugga nu.
- Därför ska du börja plugga nu.

Alltså: Detta är en brytpunkt, nu byter du till ditt pluggläge.

Metod 2: Utbilda i pluggaritualer

Här är en udda grej. Det finns ett värde i att det tar längre tid att starta studier. En startritual är den serie händelser som förflyttar dig från en situation till en annan. Tänk morgonfärden till jobbet. Det är sällan några avbrott i en startritual om du inte blir störd.

På ett ICA Maxi är startritualen lång. Det är från parkeringen till första varan. Och lika långt tillbaka. Det är inget problem för Maxi. Längden gör att du stannar i affären längre. ICA vet att när de väl triggat igång start-ritualen kan den vara lång. För du kommer att slutföra den. Det är samma med studier.

Ditt första jobb är att trigga startritualen hos eleven att börja studera för dagen. Sedan är det faktiskt i ditt intresse att den är lite längre och innehåller många steg. Då är friktionen att hoppa av den större. Det är bättre för dig som lärare om eleven måste plocka upp dator, ta fram papper, penna, block och kalender. Mycket bättre än om det sker i mobilen.

Du vill lära eleven lämna sängen, klä på sig och sätta sig till rätta. Du vinner på att det tar några minuter att logga in. Det jobbiga för dig som lärare, det hårda arbetet, var ju att trigga igång den där startritualen. Du kämpar ju med det. Har du gjort det stort att starta studier har du även gjort det stort att sluta.

Nya distanselever behöver hjälp att bygga upp startritualer. För de har inget att gå på, de känner inga förebilder som pluggar hem-

ma. Inga föräldrar eller storasyskon att härma. Inte konstigt att deras instinkt är att ligga i soffan i pyjamas.

Att tvinga mer omfattande ritualer i flera steg kommer att vara mot deras instinkt. Du vill ju införa en hälsosam vana som att äta nyttigt eller tvätta händerna. Så försök att inte ge riktlinjer utan försök hitta förebilder och berätta om dem och varför de lyckats. Men kom ihåg. Råden du ska ge är ju i sig inte det viktiga. Utan att du förlänger övergången mellan fritid och studier. Så övergången tillbaka blir lång.

Metod 3: Utbilda i arbetsinsats

Jag läste en artikel skriven av Jeff Bezos, Amazons grundare. Han pekade på en utmaning. Tjänstemän, ensamma med en unik arbetsuppgift inte alla andra gör samtidigt, kan inte på egen hand räkna ut omfattningen av arbetsinsatsen som krävs. De missbedömer och priset för det är för stort. Om de underinvesterar blir kvaliteten undermålig. Om de överinvesterar slösar de tid de verkligen behöver till nästa sak. Därför satsar Amazon mycket på det. Att inte bara ge en uppgift utan att även skicka med all erfarenhet som finns om hur uppgiften lösts av andra, vid tidigare tillfällen.

”Här är en presentation du ska göra. Den ska bli fem sidor lång. Tidigare presentationer som andra har gjort ser ut så här. Det har tagit dem mellan åtta och tolv arbetstimmar. Av den tiden var fyra timmar den tid själva slutgranskningen tog ihop med teamet.”

Bezos satte fingret på något jag tydligt sett med självstudiedelen av distansstudier. Elever behöver mycket mer vägledning i omfång på arbetsinsats än du som lärare instinktivt tror är lagom.

Elever är otroligt dåliga gissare på arbetsinsats. Plus, i skolmiljön pratar eleverna med varandra hela tiden. Saker som: *”Emelie har lagt sex timmar redan och jag ligger en dag efter henne. Kalle har*

inte börjat, men han har lättare för detta än mig. Därför måste jag lägga två timmar idag.”

De står helt utan den möjligheten hemma. Det sker vanligtvis så ostrukturerat i bakgrunden att det inte dyker upp i digitala samtal mellan eleverna på plattformar eller chattar.

Enklast är att slå två flugor i en smäll och samtidigt lösa ett problem som nästan alltid retade mig på högskolan. Avsaknaden av goda exempel på god kvalitet.

Där på högskolan ville vi lärare alltid att studenter skulle uppnå en slags grundstandard på allt som text, form, presentationer och inlämningar. Men vi gav dem riktlinjer, inte exempel. Det är oftast otroligt ohjälpsamt. Elever behöver utsättas för rikligt av exempel på god kvalitet. Från andra i samma situation

som dem.

EXEMPEL

Grodor och deras miljö

Av Anna Olsson

Klass 1NA - 2020

Metoden i praktiken

Till alla inlämningsuppgifter och egenproduktioner ger du alltid exempel, gärna tre, på goda och representativa inlämningar som andra gjort före dem.

Du kompletterar dessa med värdefull metainformation om arbetet. Gärna som en miniberättelse. Ungefär så här:

”Här ser du Annas uppsats. Anna berättade själv om arbetet. Det tog henne totalt två veckor att göra. Då var hon nästan klar efter första veckan, men korrespondensen med gruppen tog en vecka till. Det tog fyra rundor i gruppen innan alla var nöjda. Anna hade en del strul med att skicka så stora filer och hon ångrade att hon började med det kvällen innan.”

Gör tre sådana. Hitta på om du inte har några exempel.

UPPGIFT

Uppsats i Biologi 1

Du ska göra...

+ EXEMPEL

Grodor och deras miljö

Av Anna Olsson

Klass 1NA - 2020

+ GUIDE TILL EXEMPEL

(med elevens ord)

Här ser du Annas uppsats. Anna berättade om arbetet till mig:

Det tog Anna totalt två veckor att göra. Då var hon nästan klar efter första veckan.

Men korrespondensen med gruppen tog en vecka till. Det tog fyra rundor i gruppen innan alla var nöjda.

Anna hade en del strul med att skicka så stora filer och hon ångrade att hon började med det kvällen innan...

Metod 4: Lyft fram vad andra gör så ofta det går

”Nu har 20 lämnat in. Kul att se hur bra det går.”

Ersätt alla signaler gruppen skickar till varandra när de är i samma rum med egna signaler. Använd chat, anslagstavlor, epost eller andra kommunikationskanaler.

Kommunicera kort och effektivt. Se om du kan slänga med det i bisatser på annan kommunikation. För du ersätter visuella intryck med texter. Eleverna kan inte se vad som händer. Så du måste berätta det.

Sen kan du vara lite ”Evil Mastermind”. Passa på att utnyttja att eleverna inte ser vad de andra gör. Förstärk goda beteenden och tryck ner dåliga. Nästan alla kanske inte har lämnat in. Men du kanske kan sträcka sanningen till det?

Kommunicera inte utifrån dina problem som lärare. Skriv inte: *”Jag saknar fortfarande inlämning från 10 personer.”* Skriv: *”Nu har 30 lämnat in. Det är bara några få som återstår. Bra jobbat allihop!”*

Båda kommer att ge effekt. Den ena vinkeln kommer dock att förstärka elevens minne att du som lärare alltid kommer att påminna innan det blir akut. Medan den andra vinkeln signalerar att nästan alla i gruppen gör saker du borde gjort.

**SÄTT ALLTID EN VINKEL SOM LYFTER FRAM
ÖNSKAT BETEENDE**

**BELYS INTE ATT DET FÖREKOMMER
OÖNSKAT BETEENDE**

Metod 5: Skilj på se och bedöma

En vanlig stressfaktor för distanslärare är att de känner sig lite jagade av eleverna. Det är egentligen kopplat till en allmän utmaning att asynkron kommunikation tenderar att samlas på hög. Alltså om din elev letat efter dig på ditt kontor men misslyckas har det ju knappt hänt. Om en elev mailat dig ligger det på hög tills du tar tag i det.

Det är samma känsla du har med Netflix jämfört med tv från förr. Tv som gick på ettan vid klockan åtta som du missade, missade du, nytt på Netflix gör bara din kö längre. Mest slitsamt kan det bli när distanselever producerat och förväntar sig respons. Helst snart.

Först: Ingen är förväntanslös. Alla har en förväntan. Den kommer att skapas av dig som lärare eller så formas den av elevens gissningar. När förväntan är satt är det jobbigt att ändra den. Orimliga förväntningar, från ditt perspektiv, uppstår när du har lämnat ett vakuum för eleven att skapa en egen.

I ett klassrum eller skolmiljö anpassas elevens förväntan av gruppen. Ett exempel är en elev som säger på fikarasten i skolan att hon tror att läraren ska svara inom en dag. Då säger en kamrat att ”Nja, det känns ju osannolikt, Karin svarar aldrig så snabbt.” Och sedan har eleven fått mer normal förväntan.

Online sätter bara fantasin gränsen. Det finns ingen som kan

rätta till en felaktig förväntan. Plötsligt har du en elev som undrar var responsen är, en timme senare. Förväntningar är jobbigast för läraren med inlämningsuppgifter. Är du glasklar kan du dock ta nästan hur lång tid som helst på dig. Det får du om du ser att förväntan nästan alltid har två beståndsdelar:

- förväntan att bli sedd
- förväntan att bli bedömd

Om du ser först och bedömer sen kan du skjuta rejält på bedömningen. Här är min metod: Så fort jag får en inlämning, inom ett dygn, bekräftar jag att jag sett eleven. Det gör jag ärligt genom att bekräfta något visuellt från inlämningen. Och det kan vara vad som helst. Du lär dig snart ett gäng färdiga meningar:

”Jag har fått din uppgift. Snyggt gult omslag! Det är många som lämnar in nu. Det kommer därför att ta mig fyra veckor att titta på din. Tack för att du lämnade in. Jag ser fram emot att läsa den.”

”Jag har fått din uppgift. Alla 24 sidor, det ser gediget ut! Det är många som lämnar in nu. Det kommer därför att ta mig fyra veckor att titta på din. Tack för att du lämnade in....”

”Jag har fått din uppgift. Vikingatiden var ett spännande val! Det är många som lämnar in nu....”

Du får aldrig fejka det visuella. Då faller det förstås direkt och du blir bara uppfattat som ett auto-reply. Men, det behövs inte mycket heller.

Avslut

Ingen har sagt att distansundervisning är lätt. Tror jag inte i alla fall. Men, det som är svårt är inte oöverstigliga hinder. Och längs vägen blir du en bättre klassrumslärare också. För många av de metoder jag har beskrivit gör även klassrumsundervisning bättre. Jag önskar dig lycka till. Tack för mig.

Extra: Oknutna brev

Ofta skickar du brev till dina elever. Försök, när det är möjligt, att skicka brev som är oknutna från var eleven befinner sig i sina studier.

Det är lätt som lärare att i ren reflex inkludera olika former av kommunikation som relaterar till var standardeleven borde befinna sig i sina studier. Den som är fullständigt i fas och har kontroll. Skulle du göra så skulle du exempelvis skriva om vilka deadlines som gäller. Vad som ska lämnas in. Vad som är viktigt att tänka på med dagens eller veckans läsuppgift. Kanske inte ens som huvudbudskap utan som en svans med: *”Lycka till med inlämningen i morgon.”*

Men, det är inte så du alltid ska göra. Tänk ett löparlopp där folk ständigt tappar tempo och halkar efter. Det sista den som kämpar i en uppförsbacke vill höra är vad som är viktigt att tänka på för de andra som är på upploppet. Det den personen vill höra är: *”Vi är alla i det här loppet tillsammans. Det är så kul att du springer. Jag ser dig kämpa. Alla ser att du kämpar nu.”*

Så skicka ett brev som handlar om precis vad som helst men inte dagens eller veckans agenda. Då kan alla få samma brev. Och ingen behöver känna *”Det där brevet handlar ju inte om mig, eftersom jag halkat efter.”*

Alla ska minst en gång i veckan få chansen att känna sig fullstän-

digt delaktiga. Egentligen helst dagligen.

Självklart kan brevet vara ämnesrelaterat. Eller skolrelaterat. Och det kan egentligen vara ganska innehållsfattigt. Det ska få eleven att känna sig relevant och nyfiken även om hen är lite efter. Det ska inte vara något som i sig tar upp tid att konsumera.

Finessen med att beröva breven från tid i utbildningen är att de enkelt kan återanvändas termin efter termin. Och delas med andra lärare. Till och med gå som repris till samma elever igen. Exempel jag använt är:

- Intervju med lärare i ämnet.
- Intervju med en annan elev som pluggar på distans på udda sätt.
- Miniartikel om yrkesverksamma, nära i ålder, som gått samma utbildning.
- En kort sammanfattning av en artikel någon känd i ämnet skrivit.
- Tips och trick till lärplattformen.
- En kåseri om att lärare kanske inte nödvändigtvis älskar plattformen heller.
- Roliga bilder på lärarna från videolektioner där de har skjortor på överkroppen och mysbyxor.
- Videobloopers från undervisning.

Extra: Du-a

Det är inte lätt att räcka till som distanslärare. För många elever har ett stort behov av att bli sedda. Helst dagligen. Det hinner du ju i klassrummet – titta och ”nudda” varje person. Eleven kan känna en stor saknad av det på distans och ropa på lärarens uppmärksamhet i forum och email.

Du kan delvis minska det behovet genom att kommunicera helt i du-form. Även i den kommunikation du gör till alla. Vid distans är troligtvis eleven fortfarande en del av en grupp. Men eleven tar inte emot kommunikation axel till axel med andra. Det är egentligen bara du som lärare som ser en grupp. Eleven ser dig och sig själv.

Även om du skriver eller pratar till en hel grupp, anstränger du dig att göra det i du-form. Det direkta tilltalet är ett sätt att förstärka att du ser eleven.

De mest ineffektiva sättet att kommunicera sker när du börjar ni-a. “Ni” är som “du”, utan att någon känner sig utvald. Det är dock lätt hänt att börja ni-a. Så fort du börjar föreställa dig en grupp människor som alla samlats för att lyssna på dig då förändras språket. Titta på några klipp på YouTube så ser du mängder av exempel på det.

Jag har praktiserat detta i tjugo år och får fortfarande bearbeta det mesta jag skapar innan jag skickar iväg det. Det är svårt att göra på instinkt.

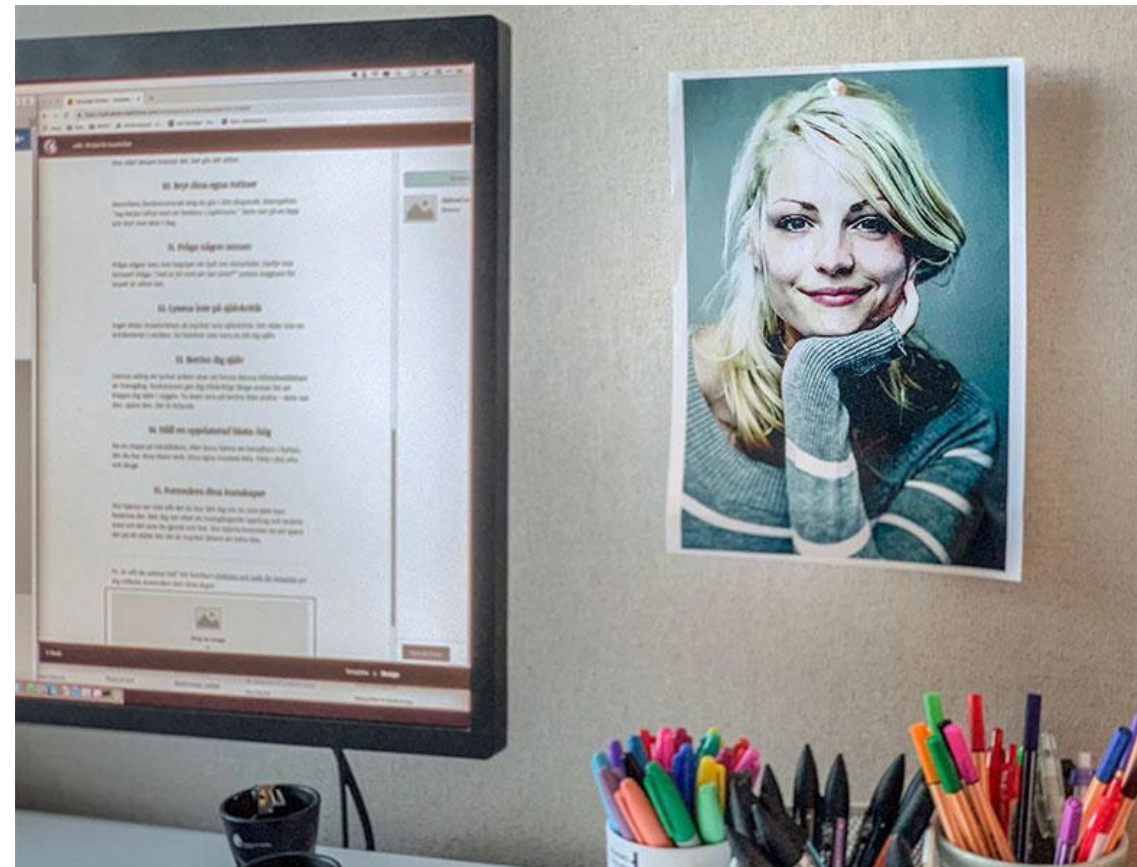
Extra: Använd ett foto

Skärmen är en spegel. Du kan rätta till din lugg med reflektionen den kastar tillbaka. Plus att den visar dig dina mail, dina appar och dina dokument. Inte konstigt att du först och främst tänker på dig själv och dina behov när du sitter vid den.

Ta därför en bild på en nyfiken och intresserad elev som tittar dig rakt i ögon.

Printa och nåla upp vid skärmen.

Det är den personen du ska prata och skriva till från och med nu.

Om författaren

Mattias Karlsson Sjöberg

Mattias är grundare av Moderskeppet, en playtjänst med utbildning inom foto, bild, video och design. Innan Moderskeppet kom till var han lärare på Jönköping University där han var föregångare i storskalig distansutbildning helt på video. 28.000 studenter har gått någon av hans distanskurser.

[webblänk till författaren](#)

Detta är Moderskeppet

Hundratals kurser och böcker om foto, bildbehandling, video och design. Som medlem på Moderskeppet har du en samlad plats att lära dig på.

På Moderskeppet finns hundratals onlinekurser och e-böcker skapade av svenska experter. Du får direkt tillgång till alla med ditt medlemskap.

Ibland behöver du stöd eller råd för lyckas. Därför får du även personlig hjälp och rådgivning från ämnesexperter.

För att förstärka ditt lärande finns tusentals fristående textguider samt mallar, exempel och stöd som du kan ladda ned.

Moderskeppet har lärare med stor erfarenhet, som vet hur kurser och böcker ska skapas för att du ska lära dig.